

Cryptische veldwesp *Polistes gallicus* in de Lentse Waard

Annemiek van Dijk

Cryptische veldwesp nu ook in Gelderland

Op 17 juli 2023 werd op waarneming.nl een waarneming doorgegeven van veldwespen in de Lentse Waard (GE). Op de foto's gemaakt door waarnemer Kitty Peters was een nest te zien van de zeer zeldzame cryptische veldwesp *Polistes gallicus* (Linnaeus, 1767) (Fig. 1). Op waarneming.nl is dit de tweede melding van deze soort buiten het Peelgebied en de eerste in Gelderland.

Figuur 1. Waarneming van een nest met cryptische veldwespen *Polistes gallicus* ♀ in de Lentse Waard op 17 juli 2023. Foto Kitty Peters.

Van 2 naar 5 uurhokken in vier seizoenen

In 2020 werd via waarneming.nl een eerste waarneming vastgesteld van een cryptische veldwesp in Venray. Hetzelfde jaar en elk jaar daarna volgden foto's van deze soort uit de omgeving van de Peel; Grootte Peel, Astense Peel, Mariapeel.

Met de nieuwe waarneming in de Lentse Waard erbij, is deze soort nu gemeld voor 5 uurhokken waarvan 3 binnen de Peel (status sep. 2023, Fig. 2). Het is opvallend dat de vindplekken in relatief vochtige gebieden liggen, alhoewel dit in mindere mate geldt voor de vindplek in Venray.

- vóór 1950 (0 hokken)
- 1950 tot 1990 (0 hokken)
- vanaf 1990 (5 hokken)

Figuur 2. Verspreidingskaart cryptische veldwesp (*Polistes gallicus*) per september 2023.

Herkenning *Polistes gallicus*

De belangrijkste veldkenmerken voor herkenning (bron: Schmid-Egger et al. 2017):

Vrouw ♀

- bovenkant antenneleden 4 t/m 12 geel
- wang zwart, kaak met gele vlek
- gele band over de voorrand van het pronotum naar de zijkanten breed uitlopend
- clypeus met (kleine) zwarte vlek onder het midden
- sterniet 4 met ononderbroken gele eindband
- meestal 2 gele vlekken op mesoscutum

- coxa III dorsaal met gele vlek

Man ♂ (Fig. 3)

- bovenkant antenneleden 4 t/m 13 geel
- kop driehoekig en onderrand clypeus geel en afgerond
- clypeus zonder diepe langsgroeven
- gele band over de voorrand van het pronotum naar de zijken min of meer breed uitlopend
- bijna altijd 2 gele vlekken op mesoscutum

Figuur 3. Waarneming van een man cryptische veldwesp (*Polistes gallicus* ♂) in de Lentse Waard op 31 juli 2023. Foto Kitty Peters.

Kanttekening

Dit artikel is alleen gebaseerd op waarnemingen via waarneming.nl en determinatie op basis van foto's. De

op de foto's zichtbare kenmerken sluiten aan bij de verwachting dat het hier *Polistes gallicus* betreft (gebruikte sleutel Schmid-Egger et al. 2017). Bovendien is een exemplaar uit de Peel microscopisch onderzocht door Jan Smit. Dit artikel is de eerste melding van deze soort voor ons land op papier.

Dankwoord

Dank aan Kitty Peters voor haar waarnemingen en foto's van het nest op waarneming.nl. Dank aan Kitty Peters en Nika van den Meiracker (SB) voor de bescherming van het nest. Dank aan Jan Smit voor zijn redactionele en inhoudelijke bijdrage. En dank aan EIS Kenniscentrum Insecten voor de basis verspreidingskaart en aan Observation.org.

Literatuur

Schmid-Egger C., K. van Achterberg, R. Neumeyer, J. Morinière & S. Schmidt, 2017. Revision of the West Palaearctic *Polistes* Latreille, with the descriptions of two species - an integrative approach using morphology and DNA barcode. - ZooKeys 713: 53-112.

Summary

First observations of the polistine wasp *Polistes gallicus* in the Netherlands 2020-2023. Pictures of *Polistes gallicus* first appear on the Dutch Observation.org citizen science website in 2020, from two locations in the SE of the Netherlands. New observations in the following 3 years all come from the wetlands area known as 'De Peel'. In July 2023 however, a nest was discovered at a new location in the floodplains of the Waal river, near Nijmegen.